

8-bob. Nikohning haqiqiy emasligi

49-modda. Nikohni haqiqiy emas deb topish asoslari

Nikoh quyidagi hollarda haqiqiy emas deb topiladi:

ushbu Kodeksning 14—16-moddalarida belgilangan shartlar buzilganda;

soxta nikoh tuzilganda, ya'ni er-xotin yoki ulardan biri oila qurish maqsadini ko'zlamay nikoh qayd qildirganda;

nikohlanuvchi shaxslardan biri tanosil kasalligi yoki odamning immunitet tanqisligi virusi (OIV kasalligi) borligini ikkinchisidan yashirganda, agar ikkinchisi sudga shunday talab bilan murojaat etsa.

Qarang: O'zbekiston Respublikasi Oliy sudi Plenumining 2011-yil 20-iyuldagi 06-sonli "Sudlar tomonidan nikohdan ajratishga oid ishlar bo'yicha qonunchilikni qo'llash amaliyoti to'g'risida"gi qarorining 34-bandi.

(49-modda matni O'zbekiston Respublikasining 2007-yil 6-apreldagi O'RQ-84-sonli Qonuni tahririda — O'R QHT, 2007-y., 14-son, 133-modda)

50-modda. Nikohni haqiqiy emas deb topish tartibi

Nikohni haqiqiy emas deb topish faqat sud tartibida amalga oshiriladi.

Nikohni haqiqiy emas deb topish haqida sudning qonuniy kuchga kirgan hal qiluv qaroridan nusxa berilayotganda pasportga yoki shaxsni tasdiqlovchi boshqa hujjatga tegishli belgi qo'yiladi.

Nikohni haqiqiy emas deb topish haqida sud chiqargan hal qiluv qarori qonuniy kuchga kirgach, o'n kun ichida undan

ko'chirma nikoh tuzilganligi ro'yxatga olingan joydagi fuqarolik holati dalolatnomalarini qayd etish organiga yuboriladi.

Qarang: O'zbekiston Respublikasi Oliy sudi Plenumining 2011-yil 20-iyuldagi 06-sonli "Sudlar tomonidan nikohdan ajratishga oid ishlar bo'yicha qonunchilikni qo'llash amaliyoti to'g'risida"gi qarorining [33-band](#)i.

51-modda. Nikoh yoshiga yetmagan shaxs bilan tuzilgan nikohni haqiqiy emas deb topish

Nikoh yoshiga yetmagan shaxs bilan tuzilgan nikoh hali nikoh yoshiga yetmay nikohga kirgan shaxsning manfaatlari talab qilgan hollarda haqiqiy emas deb topilishi mumkin. Bunday nikohni haqiqiy emas deb topishni nikoh yoshiga yetmay nikohga kirgan shaxs, uning ona-otasi yoki homiysi, shuningdek vasiylik va homiylik organi hamda prokuror talab qilishga haqlidir.

Ish sudda hal qilinish paytigacha er yoki xotin nikoh yoshiga yetgan bo'lsa, nikoh faqat uning talabi bilan haqiqiy emas deb topilishi mumkin.

Er-xotindan biri nikoh yoshiga yetmaganligi tufayli nikohni haqiqiy emas deb topish to'g'risidagi ish, agar er-xotin (ulardan biri) ish sudda ko'rilayotgan paytda nikoh yoshiga yetmagan bo'lsa, vasiylik va homiylik organining ishtirokida ko'rib chiqiladi.

Qarang: mazkur Kodeksning [15-moddasi](#), O'zbekiston Respublikasi Ma'muriy javobgarlik to'g'risidagi kodeksining [47³-moddasi](#), O'zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksining [125¹-moddasi](#).

52-modda. Nikoh tuzishga monelik qiladigan holatlar mavjud bo'lganda tuzilgan nikohni haqiqiy emas deb topish

Ushbu Kodeksning [16-moddasida](#) ko'rsatilgan holatlar mavjud bo'lganda tuzilgan nikoh haqiqiy emas deb topiladi.

Agar ish hal qilinish paytigacha nikohni tuzish uchun monelik qiladigan holatlar tugagan bo'lsa, sud nikohni o'sha holatlar tugagan paytdan boshlab haqiqiy deb topishga haqli.

Ushbu Kodeksning [16-moddasida](#) ko'rsatilgan asoslar bo'yicha nikohni haqiqiy emas deb topishni er-xotin, shu nikohning tuzilishi natijasida huquqlari buzilgan shaxslar, shuningdek vasiylik va homiylik organi hamda prokuror talab qilishga haqlidir.

Muomalaga layoqatsiz deb topilgan shaxs bilan tuzilgan nikohni haqiqiy emas deb topish to'g'risidagi ishni sud vasiylik va homiylik organining ishtirokida ko'rib chiqadi.

53-modda. Majburlab tuzilgan nikohni haqiqiy emas deb topish

Majburlab tuzilgan nikoh jabrlanuvchi (uning qonuniy vakillari) yoki prokurorning arizasi bo'yicha haqiqiy emas deb topilishi mumkin.

Qarang: mazkur Kodeksning [14-moddasi](#), O'zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksining [136-moddasi](#).

(53-moddaning matni O'zbekiston Respublikasining 2013-yil 30-apreldagi O'RQ-352-sonli [Qonuni](#) tahririda — O'R QHT, 2013-y., 18-son, 233-modda)

54-modda. Soxta nikohni haqiqiy emas deb topish

Er-xotin soxta nikoh qayd qildirgan va oila qurmagan bo'lsalar, nikoh haqiqiy emas deb topilishi mumkin.

Soxta nikohni haqiqiy emas deb topishni prokuror talab qilishga haqli, er (xotin) oila qurish maqsadisiz nikohga kirgan hollarda esa, bunday talab xotin (er) tomonidan ham qo'yilishi mumkin.

Qarang: O'zbekiston Respublikasi Oliy sudi Plenumining 2011-yil 20-iyuldagi 06-sonli "Sudlar tomonidan nikohdan ajratishga oid ishlar bo'yicha qonunchilikni qo'llash amaliyoti to'g'risida"gi qarori 34-bandining [oltinchi xatboshisi](#).

55-modda. Nikohni haqiqiy emas deb hisoblash vaqti

Sud tomonidan haqiqiy emas deb topilgan nikoh tuzilgan vaqtdan boshlab haqiqiy emas deb hisoblanadi.

56-modda. Nikohni haqiqiy emas deb topish oqibatlari

Haqiqiy emas deb topilgan nikoh er-xotin uchun ushbu Kodeksda belgilangan shaxsiy va mulkiy huquq hamda majburiyatlarni vujudga keltirmaydi.

Nikohi haqiqiy emas deb topilgan shaxslarning mulkiy huquqiy munosabatlari O'zbekiston Respublikasi [Fuqarolik kodeksi](#) bilan tartibga solinadi.

Qarang: O'zbekiston Respublikasi Fuqarolik kodeksining [114-moddasi](#).

Nikohning haqiqiy emas deb topilishi shunday nikohdan tug'ilgan yoki nikoh haqiqiy emas deb topilgan kundan keyin uch yuz kun ichida tug'ilgan bolalarning huquqlariga ta'sir etmaydi.

Sud nikohni haqiqiy emas deb topish to'g'risida hal qiluv qarori chiqarishda shunday nikoh tuzilishi bilan huquqi buzilgan er (xotin)ni (insofli er (xotin)ni) ushbu Kodeksning [118](#) va [119-](#)

moddalariga muvofiq xotin yoki eridan ta'minot olish huquqiga ega deb topishga haqlidir, nikohni haqiqiy emas deb topish vaqtiga qadar birgalikda orttirilgan mol-mulkni bo'lishga nisbatan esa, ushbu Kodeksning 23, 27 va 28-moddalarida belgilangan qoidalarni tatbiq etishga, shuningdek nikoh shartnomasini to'la yoki qisman haqiqiy deb topishga haqlidir.

Insofli er (xotin) o'ziga yetkazilgan moddiy va ma'naviy zararni qoplashni fuqarolik qonun hujjatlarida nazarda tutilgan qoidalar bo'yicha talab qilishga haqli.

Qarang: O'zbekiston Respublikasi Fuqarolik kodeksining 985 va 1021-moddalari.

Insofli er (xotin) nikoh haqiqiy emas deb topilganda, nikoh tuzish davlat ro'yxatiga olingan vaqtda tanlagan familiyasini saqlab qolishga haqlidir.